

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVEDČENIU

264 833

(11) (B1)

(13)

(51) Int. Cl.⁴

C 07 C 101/08

FEDERÁLNÍ ÚŘAD
PRO VYNÁLEZY

(22) Prihlášené 05 02 87

(21) PV 731-87.W

(40) Zverejnené 15 12 88

(45) Vydané 15 12 89

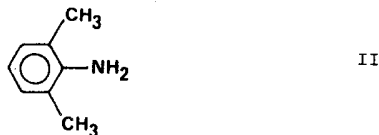
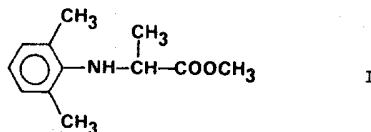
(75)

Autor vynálezu

GVOZDJAKOVÁ ANNA doc. RNDr. CSc., MIKULÁŠEK SLAVOJ doc. ing. CSc.,
KONEČNÝ VÁCLAV RNDr. CSc., BRATISLAVA

(54) Spôsob prípravy metylesteru N-(2,6-dimetylfenyl)alanínu

(57) Riešením je spôsob prípravy metylesteru N-(2,6-dimetylfenyl)alanínu vzorca I reakciou medzi N-(2,6-dimetyl)anilínom vzorca II s metylesterom kyseliny 1-brompropionovej vzorca III v prostredí dioxánu pri teplote 100 až 180 °C.

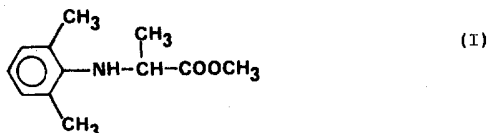

Predmetom vynálezu je spôsob prípravy metylesteru N-(2,4-dimetylfenyl)alanínu. Pre svoje pesticídne a analgetické vlastnosti má široké uplatnenie v praxi. V literatúre popísané syntézy sa uskutočňujú za vákuua, alebo sú katalyzované kvartérnymi soľami. Reakcie sa uskutočňujú v rozpúšťadle (najmä dimetylformamide), alebo bez rozpúšťadla. (Hubele A., švajčiarsky patent č. 609 964; Grieder A., US patent č. 4 260 782; Grieder A., Coers Klaus, US patent č. 4 266 071; Angelo-Larizza, Adriano-Pallegrino Gazz. Chim. ital. 89, 2 018 (1959); Grieder A., US patent č. 4 267 356; Chau D. CH. US patent č. 4 096 167; Hubele A., švajčiarsky patent č. 617 567; Simonov V. D. Savin B. P., SSSR AO č. 472 126; Fabini Paul Maurice Pierre, Fr. patent č. 207 785; Ciba-Geigy A. G., poľský patent č. 104 373, Lunkenheimer W. a kol. cur. patent č. 17 110).

Význam vynálezu spočíva v tom, že reakcia nevyžaduje jednocelové technologické zariadenie, uskutočňuje sa v univerzálnej aparatúre a časove je nenáročná, rozvíja kvalifikovanú chémiu na báze 2,6-dialkylanilínu, ktorý sa využíva v poľnohospodárskych ochranných prípravkoch.

Zlúčenina podľa vynálezu je využiteľná na prípravu vysokoúčinných herbicídnych prípravkov samostatne, alebo v zmesi s inými zlúčeninami, alebo ako medziprodukt pre ďalšiu syntézu.

Teraz sme zistili, že látka vzorca I

sa pripravuje spôsobom, ktorý spočíva v reakcii 2,6-dimetylanilínu s metylesterom kyseliny alfa-brómpropionovej v prostredí dioxánu pri 150 °C až 160 °C za dobu 90 až 100 minút.

Nasledujúci príklad bližšie osvetľuje, ale nijako neobmedzuje prípravu zlúčeniny podľa vynálezu.

P r í k l a d

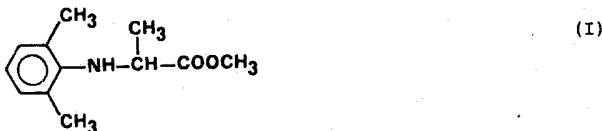
Metylester N-(2,6-dimetylfenyl)anilínu

Do olejového kúpeľa, vyhriateho na 160 °C sa vloží banka, opatrená spätným chladičom, obsahujúca 0,12 mólu (14,4 cm³) 2,6-dimetylanilínu. Po vyrovnaní teploty prikvapká sa zmes 0,06 mólu (8 cm³) alfa-brómpropionanu metylového s 0,01 mólu (6 cm³) dioxánu. Reakčná zmes sa udržiava pri 150 °C až 160 °C za 90 až 100 minút. Po ochladení reakčnej zmesi na 30 °C pridá sa 15 cm³ benzénu. Vylúčené kryštáliky sa odsajú a filtrát sa dvakrát vytrepe po 50 cm³ vody. Organická vrstva sa čistí pomocou stĺpcovej chromatografie (silikagel). Eluačné činidlo je benzén. Po vákuovom oddestilovaní rozpúšťadla, destiluje reakčný produkt pri 98 °C až 100 °C/0,5 kPa. Výťažok 13,1 g (95,7 %).

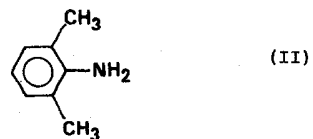
Analýza pre C₁₂H₁₄NO₂: vypočteno: 69,53 % C, 8,26 % H, 6,59 % N;
nalezeno: 69,00 % C, 8,79 % H, 6,75 % N.

P R E D M E T V Y N Á L E Z U

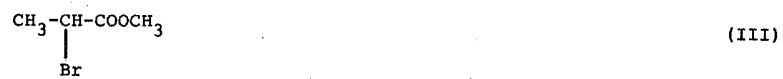
1. Spôsob prípravy metylesteru N-(2,6-dimetylfenyl)alanínu vzorca I

vyznačený tým, že sa nechá reagovať N-(2,6-dimetyl)anilín vzorca II

s metylesterom kyseliny alfa-brómpropiónovej vzorca III

v molárnom pomere 0,6 až 1,5 v prostredí dioxánu pri teplote 100 °C až 180 °C po dobu 1 až 2 hodiny.

2. Spôsob podľa bodu 1 vyznačený tým, že sa reakcia uskutočňuje po dobu 90 minút až 120 minút pri teplote 150 °C až 180 °C.